

A photograph of a sandy beach with a yellow balloon, a white paper cup, and some other trash scattered around. The balloon is tied with a yellow ribbon. The background is a bright yellow circle that contains the text.

STRATEGI FOR ET RENT EUROPA

SYV NØGLEELEMENTER

I EN INTEGRERET STRATEGI FOR BEKÆMPELSE
AF HENKASTET AFFALD I ET FORSØG PÅ AT HOLDE VORES
LAND RENT, FRIT FOR AFFALD OG BESKYTTE VORES
BIODIVERSITET

*Erfaringer, god praksis og knowhow,
samlet af Clean Europe Network*

**HOLD
DANMARK
RENT**

er medlem af
Clean Europe Network

FRA POLITIK TIL STRATEGI SAMMEN

Siden 2018 har der eksisteret en **KLAR EU-POLITIK** for affald og forebyggelse af henkastet af affald*

Baseret **PÅ FÆLLES ANSVAR**

Regeringerne er forpligtet til at **GENNEMFØRE** dette i samarbejde med alle interessenter

Vores fælles mål: **AT GØRE HENKASTNING AF AFFALD SOCIALT UACCEPTABEL**

Nøglen til succes er **ADFÆRDSÆNDRING**

Vi har brug for en **INTEGRERET TILGANG** for at få dette til at ske

STRATEGIEN FOR ET RENT EUROPA tager fat på dette behov

* Etableret i det reviderede affaldsrammedirektiv fra 2018 og direktivet om engangsprodukter fra 2019

ADFÆRDSÆNDRINGER VEDRØRER ALLE:

- **Regeringer**, der udvikler og gennemfører strategier for forebyggelse af affald og gennemførelse af handlingsplaner
- **Producenter**, der sikrer tilstrækkelige finansielle midler til at finansiere virkelig effektive, tværsektorielle organisationer til forebyggelse af affald
- **Virksomheder**, der designer produkter eller tjenester for at mindske risikoen for affald
- **Lokale myndigheder** lægger ressourcer i affalds-relateret infrastruktur
- **Myndigheder**, der handler for at skabe en reel afskrækkende virkning
- **Lærere/ledere** der uddanner elever/klubmedlemmer til ikke at smide affald
- **Forældre** der opdrager børn til ikke at smide affald
- **Borgere** der anvender de offentlige skraldespande...
- ... eller som tager affaldet med sig til et sted (hjem, skole, arbejdsplads), hvor de bortskaffes i et affaldssystem eller genanvendes t

MÅLSÆTNING:

VI VIL IKKE LÆNGERE BEVIDST, SKØDESLØST ELLER VED ET UHELD SMIDE AFFALD I NATUREN ELLER I DET OFFENTLIGE RUM, FORDI DET ER **SOCIALT UACCEPTABELT** AT GØRE DET

**MÅLE &
OVERVÅGE**

IDENTIFICERE ARTEN AF AFFALDSUDFORDRINGEN OG FASTSÆTTE MÅL

UDFORDRINGEN:

- i begyndelsen måle og overvåge affald & henkastning af affald i alle naturtyper, hvor affald er et problem (dvs. i by-, land- og vandmiljøer)
 - at karakterisere udfordringen præcist (både lokalt og på et højere plan)
 - at forstå arten af og årsagerne til henkastning af affald
 - at kunne fastsætte mål
 - og at identificere/anvende passende forebyggelsesprogrammer og afhjælpende foranstaltninger
- fortsætte med at måle og overvåge ved hjælp af forebyggelsesprogrammer
 - at vurdere strategiernes relative succes
 - at afgøre, om programmerne er effektive og opfylder målene
- med jævne mellemrum benchmarke fremskridt og træffe informerede beslutninger om at vedligeholde, justere eller revidere strategier, programmer og foranstaltninger til optimering af handlinger

VURDERE VIRKNINGEN OG EFFEKTIVITETEN AF AFFALDSSTRATEGIEN OG -PROGRAMMERNE OG TILPASSE

HVEM SPILLER EN ROLLE:

- Den nationale regering (ved at tilvejebringe en national datastruktur som krævet i direktiverne om affald og engangsprodukter, SUPD)
- Lokale myndigheder (for at vurdere og forstå lokale affaldsproblemer)
- Myndigheder med særlige ansvarsområder (som ovenfor)
- Løsningsudbydere (herunder affaldsforebyggelsesorganisationer og renholdelsesvirksomheder)

**REDUCER
RISIKOEN**

TRÆFFE FORANSTALTNINGER TIL AT REDUCERE/ MINDSKE RISIKOEN FOR HENKASTNING AF AFFALD VED KILDEN

UDFORDRINGEN:

- krav til produktdesign om at reducere tilbøjeligheden til at blive smidt
- tage højde for risikoen for henkastning af affald i produktets livscyklusvurderinger
- identificere risikoen for det miljøaftryk henkastet affald giver
- lovgivningsmæssige begrænsninger af problematiske produkter/forbrugsvaner
- regulere specifikke sammenhænge, hvor risikoen for henkastning af affald er høj

HVEM SPILLER EN ROLLE:

- **EU-institutioner** (eks. foranstaltninger under handlingsplanen for den cirkulære økonomi 2.0 & EU's affaldslovgivning)
- **Den nationale regering** (i udformningen af politikken, eventuelt inkl. økonomiske instrumenter)
- **Lokale myndigheder** (ved gennemførelse af lokale foranstaltninger)
- **Erhverv** (efter produkt- og serviceinnovation, herunder genbrugsløsninger)
- **F&U-organer** (ved at identificere nye måder at gøre tingene på)

TILVEJBRINGE INFRASTRUKTUR

SIKRE, AT DEN RIGTIGE INFRASTRUKTUR TIL AFFALDSHÅNTERINGS OG RELATEREDE SYSTEMER ER PÅ PLADS

UDFORDRINGEN:

- effektiv infrastruktur til bortskaffelse af affald på offentlige steder og sikker og effektiv indsamling af brugte genstande
- veltilpassede affaldsindsamlings- og affaldshåndteringssystemer af genstande, der smides i offentlige skraldespande
- intelligent og effektiv bortskaffelse af affald i det offentlige rum
- sortere og genanvende indsamlede affaldsgenstande

HVEM SPILLER EN ROLLE:

- EU-institutioner (f.eks. EU's strukturfonde, F&U-fonde, handlingsplan for den cirkulære økonomi 2.0)
- Den Nationale regering (i tilsynet med udvidet producentansvar for affald)
- Lokale myndigheder (ved gennemførelse af lokale foranstaltninger)
- Myndigheder med særligt ansvar (f.eks. for motorveje, skove, vandveje)
- Udvidede producentansvarsordninger (krævet i henhold til SUP-direktivet)
- Renholdelsesvirksomheder: den offentlige og den private sektor (innovation)
- Affaldshåndteringsselskaber: den offentlige og den private sektor (innovation)
- Producenter af indsamlingsinfrastruktur (innovation)

LLAMA AL 010 RECOGIDA GRATUITA Y A DOMICILIO DE MUEBLES, ENSERES Y ROPA

MEDIO AMBIENTE MADRID
LLAMA AL 010 RECOGIDA GRATUITA Y A DOMICILIO DE MUEBLES, ENSERES Y ROPA

RODILLA

PLEJE AF
BOLIGOMRÅDER

PAS PÅ DET MATERIELLE MILJØ I ALLE KVARTERER

UDFORDRINGEN:

- sikre, at kvartererne ud over regelmæssigt renhold, generelt er velholdte for at fremme borgernes stolthed og gøre henkastning af affald socialt uacceptabel
- Opsætning/fornyelse af gadeinventar
- reparation/fornyelse af gadelandskaber (eks. overflader på veje/stier)
- undgå forfald
- fremme mere rene grønne områder

HVEM SPILLER EN ROLLE:

- EU-institutioner (f.eks. strukturfondene)
- Den nationale regering (i udformningen af politikken, eventuelt inkl. økonomisk støtte)
- Lokale myndigheder (i opretholdelsen af deres område, sanktioner for mislighold)
- Lokale virksomhed (vedligeholdelse af lokaler og omgivelser)
- Civilsamfundsgrupper (bidrage til at fremme borgernes stolthed)

SANKTION & STRAF

FASTSÆTTE KLARE, SYNLIGE OG AFSKRÆKKENDE SANKTIONER MOD LOVOVERTRÆDERE HÅNDHÆVET AF MYNDIGHEDERNE

UDFORDRINGEN:

- sikre, at der på både nationalt og lokalt plan findes en stærk strafferetslig ramme til sanktionering af dem, der forsætligt eller skødesløst smider/dumper affald (krævet i EU's affaldsdirektiv)
- fastsætte tydelige straffende og afskrækkende sanktioner (især meningsfulde bøder)
- håndhæve loven fast og effektivt, helst straks på stedet
- offentliggøre håndhævelsesforanstaltninger for at afskrække lovovertrædere

HVEM SPILLER EN ROLLE:

- EU-institutioner (ved at sikre gennemførelsen af EU's affaldslovgivning)
- Nationale/lokale myndigheder (udformer loven, fastsætter afskrækkende bøder)
- Lokalt politi og lokale myndigheder (gennemførelse og håndhævelse)
- Retsvæsenet (ved effektiv sanktionering, hvis sagerne kommer for retten; ideelt set bør der anvendes sanktioner på stedet)

KOMMUNIKATION OG UDDANNELSE

LØBENDE UDDANNELSE, BEVIDSTGØRELSE OG KOMMUNIKATION OM ADFÆRDSÆNDRINGER

UDFORDRINGEN:

- oprette og yde økonomisk støtte til dedikerede organisationer til forebyggelse af affald på tværs af sektorer ved hjælp af eksperthold med henblik på at:
 - udforme, gennemføre og opretholde kommunikationsprogrammer for uddannelse, bevidstgørelse og forebyggelse af affald
 - fokusere på at fremme adfærdsændringer
 - nå de forskellige segmenter i samfundet, der potentielt kaster affald
 - anvende de rigtige tilgange, budskaber og formidling til de forskellige målgrupper og risikosammenhænge
 - forny eller tilpasse sig efter behov
- sikre, at alle producenter af produkter, der typisk ender som affald, bidrager med deres forholdsmæssige andel af omkostningerne

HVEM SPILLER EN ROLLE:

- EU-institutioner (for at sikre, at EU's retslige krav gennemføres)
- Den nationale regering (i tilsynet med udvidet producentansvar for denne opgave)
- Dedikerede ekspertorganisationer til forebyggelse af affald (specialiseret i kommunikation om adfærdsændringer)
- Lokale myndigheder og myndigheder med særlige lokale ansvarsområder (samarbejde med nøgleaktørerne om tilpasning af programmer til lokale behov)
- Familier (opdrager børn til ikke at smide affald)
- Skoler og andre uddannelsesinstitutioner (nøglespillere i at nå ud til de unge)
- Civilsamfundsgrupper (nøglespillere til at nå målgrupper, især unge)

**ENGAGERE
FÆLLESSKABET**

ENGAGERE SIG I SAMFUNDSARBEJDE OG BORGERINDDRAGELSE OG DELTAGELSE

UDFORDRINGEN:

- fremme borgernes stolthed
- arbejde for at gøre henkastning af affald socialt uacceptabel
- inddrage borgere og borgergrupper i lokalsamfundets aktiviteter for at øge bevidstheden om:
 - det ønskelige i rene offentlige rum
 - de negative miljømæssige og sociale konsekvenser af henkastning af affald
- målrette den overordnede forbedring af kvartererne
- målrette generelle frivillige oprydningsaktiviteter

HVEM SPILLER EN ROLLE:

- Lokale myndigheder (til at arbejde med lokale aktører for at få adgang til centrale målgrupper)
- Lokale virksomheder (som passer på omgivelserne og som tilskynder deres kunder og medarbejdere til at være ansvarlige med bortskaffelsen af deres affald)
- Familier (opdrager børn ikke at smide affald)
- Skoler og andre uddannelsesinstitutioner (være et godt eksempel)
- Civilsamfundsgrupper (for at nå ud til de vigtigste målgrupper), herunder
 - ungdomsorganisationer
 - ngo'er på miljøområdet
 - samfundsgrupper
 - lokale sportsklubber

EU- INSTITUTIONERNE

Affald og henkastning af affald er internationale fænomener. **Affald krydser grænser hver dag stort set overalt.** Så der er en vigtig rolle for EU's styrende, udøvende og administrative institutioner. I første ombæring er deres fokus affaldsudfordringerne i EU.

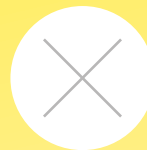
I 2018 reviderede EU sit generelle direktiv om affald. Dette indeholdt for første gang **en omfattende EU-politik for affald og forebyggelse af henkastning af affald** baseret på princippet om fælles ansvar mellem alle de forskellige dele af samfundet.

Kommissionen, EU-Ministerrådet og Europa-Parlamentet skal **sikre, at bestemmelserne i denne affaldspolitik for Europa gennemføres korrekt.** På grund af EU's måde at fungere på ligger **hovedansvaret herfor hos regeringerne i de forskellige europæiske lande.** Men Kommissionen og Parlamentet **skal træffe foranstaltninger for at sikre, at medlemsstaterne overholder deres forpligtelser.** De kan også hjælpe ved at stille **EU-midler til rådighed til støtte for investeringer og programmer til forebyggelse af affald.**

Desuden er Europa-Kommissionen i henhold til det generelle affaldsdirektiv også udtrykkeligt pålagt at **fremme informationsudveksling og god praksis mellem interessenter.**

EU spiller også en rolle på den internationale scene – i opbygningen af konsensus med partnerlande og nære naboer som landene i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og landene i Middelhavsområdet og Østersøregionen. Den bør også **foregå med et godt eksempel for resten af verden om, hvordan man forebygger affald,** herunder effektive tilgange til at ændre den adfærd, der resulterer i henkastning af affald.

Det **Europæiske Miljøagentur** og Det **Fælles Forskningscenter** spiller en vigtig rolle med hensyn til at støtte indsamlingen af EU-dækkende oplysninger om affald og henkastning af affald.

DEN NATIONALE REGERING

Regeringerne skal **føre an og gå forrest** med hensyn til at gøre renere miljøer til en national prioritet. **Stoppe henkastning af affald er et grundlæggende udgangspunkt.**

De nationale regeringer har et klart juridisk ansvar for at gennemføre den fælles europæiske lovgivning, som de har vedtaget i samråd med deres EU-partnerlande, med Europa-Parlamentet og Kommissionen.

Siden 2020 har EU-lovgivningen krævet, at regeringerne **integrerer strategier for affald og forebyggelse af henkastning af affald i de nationale/regionale affaldshåndteringsplaner**, som de skal forelægge regelmæssigt for Europa-Kommissionen. **En bred vifte af ministerier skal inddrages i udviklingen og gennemførelsen af effektive tværgående strategier og handlingsplaner, f.eks.:**

- miljøspørgsmål
- uddannelse og børn
- regional/territorial forvaltning og lokale myndigheder
- indre anliggender/retslige anliggender
- forbrugerspørgsmål

Relaterede offentlige organer kan også spille en rolle:

- miljøstyrelsen (navnlig data/statistik/god praksis)
- affaldsselskaber

Store områder i vores lande overvåges, forvaltes og vedligeholdes af **særlige, dedikerede regionale og lokale tjenester**. Disse myndigheder beskæftiger sig med motorveje, lufthavne, havne, jernbanestationer og tilhørende infrastruktur, togpassagertjenester, parker, skove, vandveje og andet. De har en vigtig opgave at udføre i bekæmpelsen af affald og forebyggelsen af henkastning af affald. De nationale regeringer har en vigtig rolle at spille med hensyn til at **sikre, at de mandater, der gives til disse myndigheder, gør det affaldsrelaterede ansvar klart og bindende.**

LOKALE MYNDIGHEDER

De lokale myndigheder **tegner sig generelt for størstedelen af det lokale tilsyns- og ledelsesansvar**. De spiller en afgørende rolle i forbindelse med fastsættelse, koordinering og gennemførelse af strategi og handling til forebyggelse af affald, hvor vi bor, lærer, arbejder og leger. Ligesom de nationale regeringer **kan de lokale myndigheder angive tonen**. Såkaldt "**nultolerance**" for **henkastning af affald** er et godt eksempel. På samme måde har de lokale myndigheder en afgørende rolle at spille med hensyn til at passe på det materielle (fysiske) miljø i alle kvarterer, fordi velholdte **kvarterer forbliver renere længere** end dårligt vedligeholdte, nedslidte eller forladte områder.

Først og fremmest går de lokale myndigheder i spidsen for **at vurdere og forstå lokale affaldsspørgsmål** og for at finde passende løsninger, der fungerer i deres sammenhæng. Da de lokale myndigheder er så tæt på lokalbefolkningen gennem alle de tjenester, de leverer (især renhold og uddannelse), er det klart, at de lokale myndigheder har en enorm rolle at spille med hensyn til at øge **bevidstheden, informere og bidrage til at ændre adfærd**. Men i de tilfælde, hvor der fortsat udvises dårlig opførsel, skal de også fastsætte **og anvende sanktioner og straffe**, f.eks. virkelig afskrækkende bøder, til dem der smider eller smider affald eller dem der tillader ukontrolleret forfald at forekomme.

Ud over regelmæssigt renhold er det vigtigt, at de lokale myndigheder sikrer, at alle de kvarterer, de er ansvarlige for, generelt er velholdte for at **øge borgernes stolthed og dermed bidrage til at gøre det socialt uacceptabelt at smide affald**. Dette omfatter placering/fornyelse af gadeinventar, reparation/fornyelse af gadebelægninger (f.eks. overflader af veje/stier), undgå forfald og fremme mere rene grønne områder.

En række forskellige kommunale tjenester er relevante, ansvarlig for lokale:

- rengøringstjenester og infrastruktur
- overholdelse af krav til vandmiljøet
- politisamarbejde
- uddannelsesinstitutioner
- sundhedsinstallationer
- sportsfaciliteter
- parker og haver
- lokale turistattraktioner
- planlægning

SÆRLIGE FORVALTNINGS- MYNDIGHEDER

Store områder i vores lande overvåges, forvaltes og vedligeholdes af særlige, dedikerede regionale og lokale tjenester. F.eks.:

- myndigheder på motorvejen (Vejdirektoratet?)
- transportmyndigheder (lufthavne, havne, jernbanestationer og tilhørende infrastruktur, sø- og jernbanepassagertjenester)
- parkmyndigheder
- skovforvaltere
- myndigheder på vandveje
- havnechefer
- andre

Alle disse myndigheder er ansvarlige for **faciliteter eller tjenester, der bruges eller besøges af borgerne**. De spiller uundgåeligt en central rolle i bekæmpelsen af affald og forebyggelsen af henkastet affald (f.eks. i vejsiden og ved serviceområder, i tog og på stationer, i og omkring søer, vandløb osv.). Det starter med at **vurdere og forstå affaldsudfordringen** på deres jorder/ejendomme/områder og udvikle strategier og planer for at tackle det (ideelt ved at arbejde sammen med affaldsforebyggelsesorganisationer, som har forstand på adfærdsændringer).

De nationale regeringer har en vigtig rolle at spille med hensyn til at sikre, at de mandater, der gives til disse myndigheder, gør det affaldsrelaterede ansvar klart og bindende. På grund af **geografisk nærhed (ja, ofte geografisk overlapning) mellem de specialiserede og lokale myndigheder** vil det ofte være vigtigt at etablere tætte samarbejdsrelationer i kampen mod affald.

Ligesom de lokale myndigheder har disse specialiserede myndigheder en rolle at spille med **hensyn til at angive tonen i forhold til deres "brugere"**, og dette omfatter at sikre, at deres faciliteter (hvor det er relevant) er ordentligt **udstyret med infrastruktur til at indsamle brugte genstande, og at disse tømmes regelmæssigt**; rengøres regelmæssigt og generelt er velholdte, da dette har vist sig at modvirke henkastning af affald.

POLITI OG RETSVÆSEN

Erfaringen viser, at **affaldsforebyggelsespolitik uden afskrækkelse resulterer i manglende fremskridt**. Risikoen for at blive fanget, og de sanktioner, der følger med at blive fanget skal være reel (eller lige så vigtigt; opfattes som reel). I dag er det desværre sådan, at mange mennesker, der taber eller smider affald, føler, at de kan slippe af sted med det, og selv om de bliver fanget, vil det ikke være nogen reel straf.

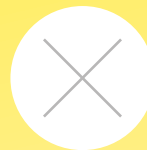
Det er strafbart i mange lande at smide eller dumpe affald. Siden sommeren 2020 **har EU's generelle affaldsdirektiv pålagt alle EU's medlemsstater en forpligtelse til at gøre henkastning af affald til en lovovertrædelse og til at anvende sanktioner**. En større indsats på dette område vil give udbytte, når det kombineres med andre aspekter af en integreret tilgang til forebyggelse af affald.

De håndhævende myndigheder spiller derfor en afgørende rolle med hensyn til at understøtte den samlede forebyggelsesindsats. Det drejer sig bl.a.

- polititjenester
- lokale myndigheders ansatte
- park- og skovvagter
- retssystemet

Øjeblikkelige sanktioner har størst virkning og er derfor langt at foretrække. Desværre har retssystemet i hele Europa en stor arbejdsbyrde. På grund af den store arbejdsbyrde trækker det ofte ud med at anvende sanktioner ved domstolene for henkastning af affald, eller det bliver slet ikke til noget.

De mest effektive midler er dem, der pålægges på stedet - i form af betydelige, afskrækkende bøder. Det er afgørende, at både politiet og andre får denne beføjelse overalt af nationale og lokale myndigheder, og at de bruger den.

PRODUCENTER

I en cirkulær økonomi er producenterne ansvarlige for at skære ned på og/eller optimere ressourceanvendelsen gennem forebyggelse og/eller genanvendelse og tage skridt til at undgå henkastning af affald. **Dette producentansvar omfatter design af produkter og tjenester, der reducerer risikoen for henkastning af affald og tager ansvar for den sidste fase, når brugte produkter er mest udsatte for at blive smidt.**

Det betyder, at forbrugerne skal informeres og uddannes til at gøre det rigtige med brugte genstande og, hvor loven kræver det, **bidrage til omkostningerne ved effektiv infrastruktur og effektive affaldsløsninger.** Producenter kan typisk klassificeres som følger:

- **Virksomheder, der fremstiller produkter, der bliver smidt, såsom:**
 - **producenter af "To-go" emballage:** eks. Mad, snacks, slik, drikke, tobak,
 - **producenter af engangsartikler:** f.eks. tobaksprodukter, tyggegummi, personlig hygiejne produkter, papirlommetørklæder, og servietter
- **Virksomheder, der sælger/leverer produkter, der bliver smidt, f.eks.:**
 - **detailhandlere:** eks. dagligvareforretninger, kiosker, tankstationer,
 - **fødevarevirksomheder:** eks. servicekæder for mad- og drikkevarer og deres franchisetagere, selvstændige udsalg, food-trucks, pølsevogne
- **Ikke-kommercielle enheder, der sælger/leverer produkter, der bliver smidt, f.eks.:**
 - **uddannelsesinstitutioner:** skoler, gymnasier, universiteter og andre
 - **sportsvirksomheder eller initiativtagere:** lokale sportsklubber, større sportspromotorer, stadionledere
 - **kulturinstitutioner eller initiativtagere:** teatre, koncertsale, festivalarrangører

Større producenter er bedre i stand til at deltage i **forebyggelseskampagner på nationalt plan.** Lokale virksomheder kan støtte initiativer som mobiliserer det lokale engagement, de lokale myndigheder og fremme lokalt budskaberne fra de nationale kampagner.

ORGANISATIONER TIL FOREBYGGELSE AF AFFALD

EU-lovgivningen (det generelle direktiv om affald fra 2018 & direktivet om engangsprodukter fra 2019) kræver **nu**, at **producenterne betaler for kommunikation om affaldsforebyggelse, bevidstgørelse og uddannelse**, navnlig gennem udvidede producentansvarsorganisationer (PROs). **Det er vigtigt, at regeringer i hele Europa sikrer, at denne forpligtelse gennemføres i praksis, og at producenterne har tilstrækkelige ressourcer og er ordentligt organiseret.**

Regeringerne skal sikre, at kommunikation om affaldsforebyggelse, bevidstgørelse og uddannelse **udvikles og koordineres af professionelle eksperter med erfaring i adfærdsændringer**. Ukoordinerede, lokalt afgrænsede bestræbelser vil ende i forskellige meddelelser og forbrugerforvirring. Hvert land (eller et passende decentralt område) bør derfor have en særlig affaldsforebyggelsesorganisation til at lede adfærdsændringsindsatsen, som skal være fleksibel og vedvarende over tid.

For at være effektive **bør nationale kommunikationsprogrammer for adfærdsændringer være rettet mod den der smider affaldet og de sammenhænge, hvor henkastning af affald sker**, gennem et generelt program, der, hvor det er relevant, kan suppleres med produktspecifikke kampagner. Programmer for adfærdsændringer fungerer bedst som **led i en integreret strategi for forebyggelse af affald**.

Tendensen i dag er at få producenterne til at betale for affaldsinfrastrukturen på offentlige steder og de dermed forbundne affaldshåndteringstjenester og at dække omkostningerne ved at renholde offentlige rum for affald. **Producenterne har en egen interesse i at ændre forbrugernes adfærd** – og i at samarbejde med organisationer som er eksperter i forebyggelse – fordi mindre affald betyder lavere oprydningsomkostninger.

Fordelene ved **emballage** (der ofte bliver smidt) er veletablerede. Regeringerne skal sikre, at der oprettes tilsvarende organer til finansiering af andre almindeligt spredte genstande indgår i forebyggelseskommunikationen, såsom skod, **tyggegummi, personlige værnemidler** og hygiejneprodukter, **kommerciel kommunikation** og andre. (udelades evt)

LØSNINGS- UDBYDERE

Forskellige økonomiske aktører kan intensivere deres deltagelse ved at hjælpe samfundet med at blive mere effektivt til at bekæmpe affald eller lette affaldsfri levevis. De bør samarbejde med andre aktører for at fremme en trinvis ændring i resultaterne.

I mange lande skal **affaldshåndterings- og renholdelsesfirmaer**, i både den offentlige og den private sektor, investere i **bedre infrastruktur og systemer**, både til tømning af skraldespande på offentlige steder og til bortskaffelse af affald, når det er der. Dette vil ske i samarbejde med de lokale myndigheder og producentansvarsorganisationerne for affald (for produkter, der er omfattet af EU's direktiv om engangsprodukter), som nu skal betale en del af omkostningerne til infrastruktur og tilknyttede renholdelsestjenester.

Der er plads til **innovation** – hvad enten det er fra producenter af **indsamlingsinfrastruktur** eller mere udbredt brug af genbrugsemballage **til servering** af mad og drikkevarer til forbrug på farten (hvilket ville bidrage til at reducere antallet af engangsemballage, der er den vigtigste bestanddel af affald, hvilket tilskynder til genbrug snarere end en **smid-væk-kultur**).

Der vil altid være brug for **forsknings- og udviklingsvirksomheder** som kan komme med nye løsninger.

CIVILSAMFUNDS-GRUPPER

Civilsamfundsgrupper spiller en afgørende rolle med hensyn til at hjælpe lokalsamfund med at fremme borgernes stolthed over rene, sikre boligkvarterer og vigtigheden af at forebygge affald.

Det omfatter eks.:

- Skoler og gymnasier; universiteter og andre uddannelsesinstitutioner
- Ungdomsorganisationer
- Lokale sportsklubber
- Ngo'er på miljøområdet
- Fællesskabsgrupper/Foreninger

I mange lande samarbejder forskellige civilsamfundsgrupper allerede med lokalbefolkningen om at fremme budskabet om forebyggelse af affald eller om at engagere sig i affaldsrelaterede aktiviteter såsom frivillige oprydningsprojekter, som i sig selv spiller en vigtig rolle i forholdt til at øge bevidstheden. En sådan opsøgende indsats kunne sagtens udvides.

For at opnå den bedste effekt er det vigtigt at have en organisation til **koordinering af opsøgende arbejde**, til sikring af **sammenhængende budskaber** og til at yde **materiel støtte** – en rolle, som **dedikerede nationale (eller regionale) organisationer, der arbejder med forebyggelse af affald**, kan spille i samarbejde med lokale **myndigheder** eller andre **særlige forvaltningsmyndigheder**.

BORGERE

Langt de fleste mennesker smider ikke affald og anerkender den skade, det forårsager. Et relativt lille mindretal er ansvarlig for problemet. Folk smider affald af en række forskellige årsager, såsom mangel på passende uddannelse, utilstrækkelig bevidsthed eller ringe eller ingen social kontrol.

Lokale myndigheder og producenter spiller en central rolle i bekæmpelsen af affald, men det vigtigste ansvar ligger hos den enkelte borger som skal sørge for aldrig bevidst, skødesløst eller utilsigtet at smide affald.

Alle dele af samfundet (erhvervslivet, de lokale myndigheder, skolerne osv.) spiller en rolle i det fælles ansvar for forebyggelse af affald. Men hvert enkelt individ er også nødt til at gøre det rigtige ved:

- at bringe affaldet med hjem eller til arbejdspladsen, klubben, skolen osv., så det kan blive genbrugt, eller
- at bruge skraldespandene i det offentlige rum.

Desuden kan den enkelte i sine egne omgivelser gøre det klart, at **henkastning af affald er uacceptabelt og ikke vil blive tolereret** på grund af de miljømæssige, sociale og økonomiske skader, det forårsager. Der er masser af sammenhænge, hvor borgerne kan foregå med et godt eksempel, navnlig:

- **forældre og familiemedlemmer** over for andre familiemedlemmer
- **unge** over for deres venner, forældre og familiemedlemmer
- **lærere og ledere i lokalsamfundet** over for de unge, de har ansvaret for
- **berømtheder og meningsdannere** over for deres fans eller tilhængere
- **virksomhedsledere** i den måde, de orienterer deres forretningsaktiviteter på og mobiliserer deres personale
- **politikere** til hele befolkningen

www.cleaneuropenetwork.eu

